

**Fiscale aspecten van de dematerialisatie van
effecten aan toonder,
met inbegrip van
hand/bankgift - onrechtstreekse schenking -
schenking met last.**

Inhoud paper

Woord vooraf

Inleiding en doelstellingen

1 Nieuwe wet: 'Wet Afschaffing Toondereffecten'

1.1 Belangrijkste krachtlijnen

2 De gefaseerde afschaffing van toondereffecten

2.1 Toepassingsgebied: bedoelde effecten en uitzonderingen

2.1.1 Drie soorten effecten

2.1.2 De Wet Afschaffing Toondereffecten onderscheidt verder ook drie categorieën van effecten aan toonder

2.1.3 Uitzonderingen

2.2 Tijdschema: overzicht modaliteiten van de 3 fasen

2.3 Vergelijking nieuwe wet versus Europese norm

2.4 **Casus:** dematerialisatie in praktijk

samenvatting wettelijke bepaling d.m.v. tijdslijn in praktijk

3 De Vennootschap en fiscale aspecten

3.1 Statuten van de vennootschap

3.2 Bevoegdheid tot statutenwijziging

3.3 Sanctie

3.4 **Casus:** welke gevolgen heeft de vrijwillige omzetting voor de wijze waarop de AV functioneert?

3.5 **Fiscale aspecten** voor de vennootschap zelf

3.5.1 De invloed op het bewijs van KMO-definitie

3.5.2 Verlaagd tarief van RV 15% op dividenden

4 Anonimiteit

4.1 Duidelijkheid over aandeelhouderschap

Casus: kent de vennootschap de identiteit van haar eigen aandeelhouders?

4.2 Effecten op naam of gedematerialiseerde effecten niet meer anoniem?

Casus: vgl overdracht/anonimiteit/dividend

4.3 Kan een overdracht van effecten (verkoop, schenking) door derden achterhaald worden?

4.4 Moet de fiscus op de hoogte gebracht worden van een overdracht (verkoop, schenking) van effecten?

4.5 Is de oplossing: aanwenden van een:

4.5.1 holdingvennootschap in Luxemburg of in een belastingfiscaal?

4.5.2 Nederlandse Stichting-Administratiekantoor?

5 Inkomstenbelastingen

5.1 Gevolgen afschaffing toondereffecten

5.1.1 Gevolgen voor inkomstenbelasting?

5.1.2 Kan fiscale regularisatie een uitweg bieden?

6 Successierechten

- 6.1 Gevolgen voor successierechten
 - 6.1.1 Bewaring in effectendossier
- 6.2 Koppeling nalatenschapverzekering aan effectendossier
Casus: schema verzekerde waarde, min,max,premie.
- 6.3 Successierechterlijke gevolgen
- 6.4 Kan fiscale regularisatie voor successierechten?
- 6.5 Einde van de handgift?

7 Moderne vermogensplanning

- 7.1 Wijzen van overdracht: bankgift - onrechtstreekse schenking - schenking met last.
 - 7.1.1 Verschilpunten in overdracht: schenking effecten op naam en gedematerialiseerde effecten
- 7.2 Wat bij een aandeelhoudersregister?
- 7.3 0%-tarief voor familiebedrijven
 - 7.3.1 Een verdoken parel in onze wetgeving voor alle Vlaamse Ondernemers
- 7.4 Een notaris: nuttig of niet?
 - 7.4.1 Voordeel Belgische notaris?
 - 7.4.1.1 Opschortende voorwaarde leidt tot successierechten?
 - 7.4.1.2 Schenking verricht bij Nederlandse Notariële akte?

8 Eindconclusie:

- 8.1 **Werkelijk doel achter de afschaffing van toondereffecten?**
- 8.2 **Afschaffing: de voorloper van de vermogensbelasting?**
 - 8.2.1 **Leidt een legaal en transparant beheer automatisch naar vermogensbelasting?**
 - 8.2.2 **Bekeken vanuit het oogpunt: fiscaal recht**

Woord vooraf

Inleiding en doelstellingen

Effecten aan toonder worden in beginsel gekenmerkt door hun anonimiteit. Zij komen in België zeer vaak en op geoorloofde wijze voor, inzonderheid omdat zij door die anonimiteit gemakkelijk kunnen worden overgedragen. Evenwel is juist die anonimiteit en materiële aard een bron van een bepaald aantal misbruiken door een minderheid van delinquenten. Op die manier kunnen effecten aan toonder de financiële georganiseerde criminaliteit (vb. het omzeilen van wettelijke reserve bij erfenissen, dus sommige kinderen te bevoordelen tegenover andere “reservatair gedeelte”, het ontlopen van successierechten door het niet aangeven van ‘teruggevonden effecten’ bij overlijden van een ouder) of het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme in de hand werken en bieden zij onder meer de mogelijkheid tot onwettige verrichtingen zoals belastingontduiking (vb. het niet aangeven van roerende inkomsten van couponning in het buitenland).

Dit alles heeft de wetgever ertoe aangezet de formule van effecten aan toonder grondig te herdenken en de anonimiteit uit te schakelen (=doelstelling 1). Uiteindelijk is de beslissing gevallen om ze geleidelijk af te schaffen.

De techniek van de dematerialisatie van effecten biedt, in het kader van de modernisering van het effectenrecht (=doelstelling 2), niet alleen nieuwe mogelijkheden, maar ook, en vooral, belangrijke voordelen, rationalisering inzake beheer onder andere op het vlak van het gemak waarmee transacties kunnen worden vereffend via eenvoudige bewegingen op rekening; veiligheid en via het afschaffen van de verplichtingen verbonden met de materiële aard van het effect; dus vermindering van kosten.

Met de wet van 14 december 2005 inzake de afschaffing van effecten aan toonder, vanaf 1 januari 2008 in België de uitgifte van nieuwe effecten aan toonder verboden zijn. Deze impliceert een aantal belangrijke wetwijzigingen, onder meer in het Wb.Venn en het gecoördineerd KB nr.62.

Deze overschakeling zal een lange periode in beslag nemen, namelijk 8 jaar vanaf de dag van de publicatie van de wet 14 december 2005 tot en met 31 december 2013.

Maar wat houdt deze wet van 14 december 2005 nog meer in ... ?

1 Nieuwe wet¹: 'Wet Afschaffing Toondereffecten'

Op 17 november 2005 keurde het parlement de wet over de afschaffing van de effecten aan toonder goed. Deze beslissing werd op 14 december 2005 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

1.1 De belangrijkste krachtlijnen zijn:

Het verbod om vanaf 1 januari 2008 nieuwe effecten aan toonder uit te geven. Vanaf dan kan een emittent enkel nog effecten op naam of gedematerialiseerde effecten uitgeven.

Het verbod om vanaf 1 januari 2008 nog effecten aan toonder, zowel Belgische als buitenlandse, ingeschreven op een rekening materieel uit te leveren in België. De wet geldt voor alle effecten: kasbons, certificaten, obligaties, aandelen en beveks,...

Vanaf 1 januari 2008 worden alle Belgisch genoteerde effecten, staatsobligaties, kasbons en beveks die op rekening zijn ingeschreven van rechtswege gedematerialiseerd.

De effecten aan toonder waarvoor geen omzetting is aangevraagd, worden na 31 december 2013 van rechtswege omgezet in gedematerialiseerde effecten of effecten op naam. De houders van effecten aan toonder verliezen het recht om dividenden te innen alsook de stemrechten, tot zij zich bekend hebben gemaakt en hun effecten hebben omgeruild.

Effecten aan toonder worden vanaf 1 januari 2015 tot 30 november 2015 verkocht of "te koop aangeboden". De opbrengst moet gestort worden bij de Deposito- en Consignatiekas, die gelden bewaart tot de rechthebbende opduikt.

De niet verkochte effecten moeten vanaf 30 november 2015 neergelegd worden bij de Deposito- en Consignatiekas.

De persoon die teruggave vraagt van de verkoopopbrengsten of van de niet-verkochte effecten moet een boete betalen. De boete bedraagt 10% van de verkoopopbrengsten of 10% van de tegenwaarde van de teruggevraagde effecten, vanaf 31 december 2015.

Gevolg: voor elke belegger betekent dit dat men vanaf 1 januari 2013 alle effecten enkel nog op een effectenrekening bij een financiële instelling kunnen bewaren.

¹ KB's 26/4/07 BS 9/7/07 & KB 3/12/05 BS 28/12/05 & 12/1/06 BS 3/2/06 & KB 23/5/06 BS 11/8/06 zie bijlage(n). Algemene wet, afschaffing aan toonder, wijzigingen in WB Venn., diverse wijzigingen en inwerkingtreding.

In bijlage: BS wetten/K.B. van 14/12/2005

2 De gefaseerde afschaffing van toondereffecten

2.1 Toepassingsgebied

2.1.1 3 soorten effecten:

Deze nieuwe wet leidt tot een **derde soort effect:**

Effecten op naam

Dit zijn effecten met een duidelijke vermelding van de naam van de houder. De effecten worden op naam van de eigenaar bijgehouden in een aandelenregister van de onderneming. Op grond daarvan kan hij de rechten uitoefenen die aan het effect verbonden zijn (vb. overdragen mits procedures te volgen).

Effecten aan toonder

De houder of de toonder van het effect wordt geacht de eigenaar te zijn. Het effect krijgt een materiële vorm opdat het kan worden doorgegeven. Het is dus een document waarop de naam van de houder niet voorkomt zodat het loutere bezit ervan het eigendomsrecht betekent. Effecten aan toonder kunnen ook in girale vorm worden ingeschreven op een rekening bij een financiële instelling. Op termijn zullen deze Belgische effecten aan toonder weliswaar verdwijnen.

Gedematerialiseerde effecten

De effecten worden vertegenwoordigd door een boeking op een effectenrekening op naam van de deponent bij een erkende financiële instelling. In de vennootschap wordt het regime gekenmerkt door een piramide structuur. Ze kunnen enkel van rekening naar rekening worden overgedragen. Anders dan bij effecten aan toonder bestaan ze dus niet in materiële vorm en in tegenstelling tot effecten op naam blijft de naam van de houder in principe onbekend voor de uitgever van de effecten.

2.1.2 *De Wet Afschaffing Toondereffecten onderscheidt verder ook drie categorieën van effecten aan toonder:*

1. Vennootschapseffecten

Deze zijn aandelen, winstbewijzen, obligaties, warrants en certificaten uitgegeven door vennootschappen naar Belgisch Recht, vlg. WB Venn. (NV, Comm.VA. In de CV zijn aandelen op naam, doch kan zij ook obligaties aan toonder uitgeven).

2. Overheidseffecten

Met overheidseffecten worden de effecten van schulden van de openbare sector bedoeld. Ze kunnen de vorm aannemen van

- a) effecten aan toonder, aan order of op naam

- b) op naam gestelde inschrijvingen op een grootboek v/d staatsschuld
- c) gedematerialiseerde effecten die uitsluitend op rekening geboekt.

3. Effecten behorende tot de restcategorie

Alle ander effecten uitgegeven door een persoon die onder Belgische Recht ressorteert en die een financiële schuldvordering op de emittent belichamen. Vb.: kasbons, thesaurie- en depositobewijzen, vastgoedcertificaten en bepaalde rechten van deelneming.

2.1.3 ***Uitzonderingen:***

Worden NIET beschouwd als toondereffecten vlg. Wet Afschaffing Toondereffecten:

1. Handelseffecten

Vb. wisselbrieven, orderbriefjes, warrants, cheques enz... .

2. Bepaalde effecten die uitsluitend in het buitenland worden uitgegeven of die beheerst worden door buitenlands recht

De obligaties aan toonder en effecten behorend tot de restcategorie die uitsluitend in het buitenland op een primaire markt wordt uitgegeven of die beheerst worden door een buitenlands recht vallen in principe niet onder dit toepassingsgebied. Deze effecten kunnen aan toonder blijven. Vanaf 1 januari 2008 vallen zij wel onder het verbod tot materiële aflevering.

2.2 **Tijdschema: overzicht modaliteiten van de 3 fasen**

1/1/2008 - 1/1/2014 - 1/1/2015 - 30/11/2015 - 1/1/2016

Fase I:

1 januari 2008

Start automatische dematerialisering van alle effecten aan toonder. Belgische banken en vennootschappen van het Belgisch Recht mogen geen nieuwe effecten aan toonder in België meer uitgeven en/of afleveren.

Fase II:

Van 1/1/2008 tot 31/12/2013 zullen de houders van effecten aan toonder die nog niet van rechtswege zijn omgezet, deze stukken VRIJWILLIG moeten voorleggen om ze te laten omzetten in effecten op naam of gedematerialiseerde effecten. Effecten "vergeten" op een effectenrekening te plaatsen kan de waarde ervan tot nul herleiden.

1 januari 2014

Niet-automatisch omgezette effecten worden omgezet in gedematerialiseerde effecten op naam van de emittent en zijn niet meer materieel leverbaar.

Fase III:

- 1 januari 2015** Verkoop door de emittent van effecten waarvan de recht-hebbende onbekend is. Deze verkoop zal worden aange-kondigd in het Belgisch Staatsblad en in twee persorganen met nationale verspreiding.
- 30 november 2015** Niet-verkochte effecten worden neergelegd/ gestort bij de Deposito- en Consignatiekas.
- 1 januari 2016** Uitschrijven van boetes aan personen die de teruggave vragen van de opbrengst van de verkoop van de effecten. Deze boete bedraagt 10% per jaar achterstand vanaf 31 december 2015 of van de tegenwaarde van de effecten. Bovendien is elk begonnen jaar een volledig jaar voor het berekenen van het bedrag van de boete.

2.3 Vergelijking nieuwe wet versus Europese norm

De overgrote meerderheid van Europese staten heeft reeds maatregelen goed-gekeurd ter voorkoming van de risico's van het misbruik van effecten aan toonder. Dankzij de voorgestelde hervorming zal België op dit vlak tot de meest vooruitstrevende staten behoren.

2.4 Casus: dematerialisatie in praktijk

Voorbeeld 1:

Frans bewaart zijn beleggingsfondsen en aandelen in een koffer. Wat doet hij het best in het vooruitzicht van de dematerialisatie?

Het is in zijn eigen belang dat hij zo spoedig mogelijk zijn effecten onder dossier laat plaatsen. Hij profiteert zo onmiddellijk van voordelen van een effectendossier en de administratieve rompslomp tot het verleden. Als hij er toch niet voor kiest om zijn effecten nu al onder dossier te plaatsen zal hij dit toch moeten doen tegen uiterlijk 1 januari 2014. Zo niet zou hij er wel nadelige gevolgen van kunnen ondervinden: teruggave vragen, boetes vanaf 2016,

Voorbeeld 2:

Sofie haar kasbons en Belgische aandelen zijn al onder dossier geplaatst. Moet zij iets concreets doen met het oog op de dematerialisatie?

Neen, niets doen. Op 1 januari 2008 zullen de Belgische aandelen aan toonder die noteren op een gereguleerde markt automatisch gedematerialiseerd worden en ook voor de kasbons stelt zich geen probleem.

Samenvatting wettelijke bepaling dmv tijdslijn

	U hebt Belgische effecten uitgegeven voor 31/12/2005	Zet deze effecten uiterlijk op 31/12/2013 op een effectenrekening(1).
U hebt papieren effecten in uw bezit	U hebt Belgische effecten uitgegeven na 31/12/2005	Zet deze effecten tegen uiterlijk op 31/12/2012 op een effectenrekening (1).
	U hebt buitenlandse effecten (vb. Euro-obligaties)	U moet niets doen. Deze effecten vallen niet onder de Belgische wet. U kunt ze natuurlijk altijd op een effectenrekening deponeren.
U hebt uw effecten al op een effectenrekening gezet.	U moet zelf niets doen. Deze effecten worden automatisch op 01/01/2008 omgezet in gedematerialiseerde effecten.	

(1) U hebt de termijn (31/12/2012 of 31/12/2013) laten voorbijgaan zonder omzetting te vragen, dan speelt u de bal door naar de uitgevers van de effecten aan toonder. De uitgevers beslissen zelf of de Belgische effecten aan toonder, waarvan de omzetting niet werd aangevraagd, worden omgezet in gedematerialiseerde effecten of in effecten op naam.

3 Vennootschap

3.1 Statuten van de vennootschap

Er dient een onderscheid te worden gemaakt tussen de beursgenoteerde vennootschappen (naar Belgisch recht waarvan de effecten op een gereguleerde markt zijn genoteerd) en de niet-beursgenoteerde vennootschappen.

De Wet Afschaffing Toondereffecten verplicht de beursgenoteerde vennootschappen ertoe om voor 1 januari 2008 hun statuten aan te passen teneinde dematerialisatie van effecten aan toonder, die zich op een effectenrekening bevinden mogelijk te maken. De Statuten dienen te bepalen dat de reeds uitgegeven vennootschaps-effecten die aan toonder zijn en die zich op een effectenrekening bevinden, bestaan in gedematerialiseerde vorm.

Voor niet beursgenoteerde vennootschappen bestaat deze verplichting niet. Maar indien zij vrijwillig effecten aan toonder wensen om te zetten in gedematerialiseerde effecten of indien zij nieuwe effecten wensen uit te geven in gedematerialiseerde vorm, dan zullen zij deze mogelijkheid moeten voorzien in de statuten. Het zijn de statuten die bepalen over hun aard en de bepalingen inzake omwisseling bevatten.

Het zijn de aandeelhouders die beslissen tot de statutenwijziging. Dit gebeurt op een buitengewone algemene vergadering, waarop de aandeelhouders aanwezig zijn die ten minste de helft van het kapitaal vertegenwoordigen en waarop beslist wordt met een meerderheid van drie vierden van de stemmen.

3.2 Bevoegdheid tot statutenwijziging

De Raad van bestuur en commissarissen, indien ze er zijn, nemen het initiatief tot bijeenroeping van de algemene vergadering. Indien zij in gebreke blijven dan kunnen zij hiertoe verplicht worden indien één of meerdere aandeelhouders die één vijfde van het maatschappelijk kapitaal vertegenwoordigen dat vragen.

3.3 Sanctie

De niet-naleving kan strafrechtelijk bestraft worden met een geldboete van 200 € tot 100 000€. Tevens wegens beheersfouten zoals het niet of laattijdig aanpassen van statuten kunnen ook bestuurders aansprakelijk worden gesteld.

Het is de algemene zorgvuldigheidsplicht van de bestuurders die vereist dat zij erop toezien dat de vennootschap haar wettelijke verplichtingen nakomt. Derden die door deze fout schade hebben geleden, kunnen deze verhalen op de vennootschap, tegen de bestuurders.

3.4 **Casus:** welke gevolgen heeft de vrijwillige omzetting voor de wijze waarop de AV functioneert?

Al naargelang de vorm van de effecten verschillen de wettelijke vereisten inzake de oproeping en deelname aan de algemene vergadering.

Vorm effect	AAN TOONDER	OP NAAM	GEDEMATERIALISEERD
Oproeping AVA	1. Aankondiging B.S. ten minste 15 dagen voordien (24 dagen voor beursgenoteerde vennootschappen). 2. Aankondiging nationaal verspreid blad, tenminste 15d. voordien (24d. voor beursgenoteerde vennootschappen) uitz. Jaarvergadering.	Ter post aangetekend brief ten minste 15dagen voordien Mits akkoord: ander communicatiemiddel. Indien ook effecten aan toonder of gedematerialiseerde effecten: gewone brief ten minste 15d. voordien (+1 en 2).	1. Aankondiging B.S. ten minste 15d. voordien (24d. voor beursgenoteerde vennootschappen). 2. Aankondiging nationaal verspreid blad ten minste 15d. voordien (24d. voor beursgenoteerde vennootschappen) uitz. jaarvergadering.
Deelname AVA	1. Facultatief: formaliteiten in de statuten 2. Wettelijke regeling: - Vennootschappen die publiek beroep doen op spaarwezen: neerlegging aandelen aan toonder verplicht. - Geïmmobiliseerde effecten: attest dat onbeschikbaarheid vaststelt.	1. Facultatief: formaliteiten in de statuten 2. Wettelijke regeling: Vennootschappen die publiek beroep doen op spaarwezen: op grond van inschrijving aandeelhouder in register aandelen op naam.	1. Facultatief: formaliteiten in de statuten. 2. Wettelijke regeling: Vennootschappen die publiek beroep doen op spaarwezen: attest dat onbeschikbaarheid vaststelt.

Zowel voor geïmmobiliseerde effecten aan toonder als voor gedematerialiseerde effecten geldt dat zij door de vereffeninginstelling of rekeninghouder worden geblokkeerd gedurende de door de statuten bepaalde periode. Gedurende deze periode kunnen de effecten niet verhandeld worden. In vennootschappen die een publiek beroep op het spaarwezen doen of hebben gedaan, kan hiervan worden afgeweken door het systeem van de registratiedatum. Op deze datum worden de rechten van de aandeelhouders tot deelname en stemming op de AV vastgelegd en erkend door de vennootschap.

De registratiedatum moet worden vastgelegd door de statuten en mag niet vroeger dan 15 dagen en niet later dan 5 dagen voor de AV liggen. Het systeem van de

registratiedatum bevordert de liquiditeit van de effecten: na registratiedatum worden zij niet geblokkeerd en kunnen zij verhandeld worden.

3.5 Fiscale aspecten voor de vennootschap zelf

3.5.1 Involed afschaffing van effecten aan toonder op het bewijs van de KMO-definitie

Het WIB Art.215 voorziet een paar bijzondere voordelen voor KMO-vennootschappen. Het belangrijkste voordeel is het verlaagd opklimmend tarief in de Ven.B. Daartoe moet de vennootschap aan een aantal voorwaarden voldoen. Vb. van één voorwaarde: het verlaagd tarief is niet toepasselijk op vennootschappen waarvan de aandelen die het maatschappelijk kapitaal vertegenwoordigen voor ten minste de helft in het bezit zijn van één of meerdere andere vennootschappen. Om het tegendeel te bewijzen moet het bestuur van een vennootschap dus kennis hebben van de (meerderheid) van de aandeelhouderstructuur.

In het geval van effecten aan toonder is dat niet eenvoudig, zelfs onmogelijk. Wanneer de aandelen aan toonder worden omgezet in aandelen op naam zal de bewijslast vanzelfsprekend geen probleem zijn.

In geval van omzetting in gedematerialiseerde effecten blijft het uiteindelijke aandeelhouderschap voor de vennootschap zelf onbekend. Ze heeft dan enkel kennis van de vereffeningsinstelling of de erkende rekeninghouder met wie zij een overeenkomst heeft afgesloten en waar de aandeelhouders hun gedematerialiseerde aandelen via sub-rekeningen aanhouden. Gelet op de bancaire discretieplicht: is het zeer twijfelachtig of de financiële instellingen zonder instemming van de uiteindelijke aandeelhouders de vennootschappen zelf attesten zullen afleveren om de vennootschappen hierbij te helpen.

3.5.2 Is bij de omzetting in aandelen op naam of gedematerialiseerde aandelen nog wel het verlaagt tarief van RV 15% op dividenden van toepassing?

Het standaardtarief van RV op uitgekeerde dividenden aan natuurlijke personen bedraagt 25%. Het verlaagt tarief van 15% is van toepassing voor dividenden van aandelen uitgegeven vanaf 1 januari 1994 en is ook van toepassing voor dividenden van aandelen die werden uitgegeven vanaf 1 januari 1994 ter vertegenwoordiging van maatschappelijk kapitaal en overeenstemt met een inbreng in geld en die vanaf hun uitgifte het voorwerp uitmaken van een inschrijving op naam bij de uitgever of vanaf hun uitgifte in België in open bewaargeving zijn gegeven bij een financiële instelling.

Bij de VVPR-aandelen gaat het statuut verloren indien aandelen aan toonder die vanaf hun uitgifte in effectendepot werden gegeven, nadien omgezet worden in aandelen op naam. De wet eist; bij omzetting in gedematerialiseerde effecten dat die aandelen "vanaf hun uitgifte" bij de uitgever op naam moeten ingeschreven zijn (dus aandelen op naam). Idem dito bij omzetting naar gedematerialiseerde effecten gaat het over

een omzetting van bestaande gedeponeerde aandelen aan toonder. Volgens de wet kunnen nieuw uitgegeven gedematerialiseerde aandelen *dus ook van de verlaagde RV genieten*; de wet vereist immers niet met zoveel woorden dat de inschrijving op naam moet gebeuren op naam van de aandeelhouder zelf.

4 Anonimiteit

4.1 Nieuwe wet brengt controle over bedrijf, bedrijfsstructuur op voorgrond? Duidelijkheid over aandeelhouderschap?

4.1.1 *Casus: kent de venn. de identiteit van haar eigen aandeelhouders?*

In geval van *aandelen op naam* kent de vennootschap inderdaad de identiteit van haar eigen aandeelhouders. Alle aandelen staan ingeschreven in een aandelenregister op de zetel van de onderneming. Naast de houders van de aandelen kan ook elke belanghebbende derde inzage nemen van het register van aandelen.

In geval van *aandelen aan toonder* die ook daadwerkelijk gedrukt en afgeleverd zijn, is het voor de vennootschap niet mogelijk om nog met zekerheid te bepalen wie haar aandeelhouders zijn. Zij moet immers niet op de hoogte gesteld worden van overdrachten nu de overdracht van effecten aan toonder geschiedt door de enkele overgave van het effect en niet aan verdere materiële voorwaarden verboden is.

Onder het regime van *gedematerialiseerde effecten* is de identiteit van de houder van het effect bekend bij de erkende rekeninghouder bij wie dit effect staat ingeschreven, maar niet noodzakelijk bij de emittent zelf van de effecten. Het immers zo dat vb. alle in omloop zijnde gedematerialiseerde aandelen van een vennootschap per categorie in het aandelenregister van de vennootschap zullen worden ingeschreven, hetzij het niet op naam van de uiteindelijke aandeelhouder, maar op naam van de vereffingsinstelling of de erkende rekeninghouder met wie de vennootschap een overeenkomst heeft gesloten.

De vennootschap die aandelen aan toonder of gedematerialiseerde aandelen heeft uitgegeven is dus niet noodzakelijk op de hoogte van de identiteit van de aandeelhouders. Hoogstens zal zij een zicht gehad hebben op het aandeelhouderschap op een historisch ogenblik in de tijd vb. bij de uitgifte van de aandelen of de materiële afgifte van toondertitels aan de inschrijvers op die aandelen of zal één van haar organen (vb. een bestuurder) feitelijke informatie bezitten over het actueel aandeelhouderschap.

4.2 Belangrijkste aspecten van effecten op naam of gedematerialiseerde effecten?

4.2.1 *Casus: vgl overdracht/anonimiteit/dividend.*

Belangrijke aspecten van	
Gedematerialiseerde effecten	Effecten op naam
<p>Anonimiteit Een gedematerialiseerd effect is een effect dat vertegenwoordigd wordt door een inschrijving op rekening op naam van de houder van het effect. Onder het regime van de wet van 14 december 2005 is de houder van gedematerialiseerde effecten anoniem t.o.v. de ander houders en t.o.v. de emittent. De identiteit is enkel gekend door de bank van de houder van de effecten. Hier geldt dus de klassieke discretieplicht (gekend onder de term bankgeheim) zoals die van toepassing is op normale effecten of andere rekeningen. Hoewel de anonimiteit voor de houders van gedematerialiseerde effecten gedeeltelijk blijft, wordt het gemakkelijker om de identiteit van personen of organisaties achter bepaalde effectenverrichtingen te achterhalen.</p>	<p>Anonimiteit De vennootschap houdt voor elke categorie effecten op naam een register bij waarin alle houders worden vermeld met opgave van het aantal effecten. Elke titularis van effecten kan het register met betrekking tot zijn effecten inkijken.</p>
<p>Overdracht Gedematerialiseerde effecten worden overgedragen via een overschrijving tussen rekeningen. Een overschrijving tussen rekeningen ten titel van schenking een zogenaamde bankgift kan uitgevoerd worden zonder onderhevig te zijn aan belastingen!</p>	<p>Overdracht De overdracht van effecten op naam moet ingeschreven worden in het register van de vennootschap. Een schenking is enkel mogelijk via een notariële akte met heffing van het schenkingsrecht.</p> <p>De vennootschap staat zelf in voor de reconciliatie en voor de vernietiging van de effecten in omloop.</p>
<p>Dividenden Het proces i.v.m. de uitbetaling van dividenden van vennootschappen wiens effecten niet noteren op een gereguleerde markt wordt sterk vereenvoudigd. Momenteel kunnen houders van effecten aan toonder jaren wachten alvorens hun coupon te incasseren. In de toekomst zal de effectenrekening van de houder automatisch gecrediteerd worden.</p>	<p>Dividenden Dividenden worden uitbetaald via uitgifte van dividendencheques.</p>

4.3 Kan een overdracht van effecten (verkoop, schenking) door derden achterhaald worden?

Indien een schenking wordt verricht door een Belgische notariële akte dan dient deze verplicht te worden geregistreerd, en dit in tegenstelling tot een Nederlandse notariële akte, handgift of bankgift kan vrijwillig ter registratie worden aangeboden. Door registratie wordt de fiscus op de hoogte gebracht. Andere (derden) worden niet op de hoogte gebracht en ze kunnen ook niet zonder meer inlichtingen opvragen bij het registratiekantoor. De ontvangers van registratierechten hebben principiële geheimhoudingsplicht. Ook de notaris mag aan andere dan de belanghebbende personen (erfgenamen of rechtverkrijgenden) geen mededelingen van akten doen, tenzij op vraag van de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg.

Derden kunnen niet zomaar inzage nemen in het effectenregister. Volgens het Wb.Venn. kunnen enkel houders van effecten in een NV zelf inzage nemen van het register. Deze wet bepaald niet uitdrukkelijk dat bestuurders, commissarissen en vereffenaars die al dan niet effecten bezitten ook inzage hebben daar hun opdracht dit vereisen. Derden (inclusief fiscus) hebben geen inzagerecht!

In de BVBA is het anders: elke belanghebbende derde kan kennis nemen van de inhoud van het register van de effecten op naam, ook de fiscus. Wie geen belang kan aantonen, zal geen inzage verkrijgen.

Algemeen geldt voor de fiscus het Wb.Venn maar ook een aantal fiscaalrechterlijke bepalingen. Naar aanleiding van deze bepalingen kan de fiscus wel inzage verkrijgen in het aandelenregister.

I.v.m. gedematerialiseerde effecten verkrijgen derden geen inzage in de overschrijvingen tussen rekeningen. Maar op grond van fiscaalrechtelijke bepalingen, kan in bepaalde gevallen van deze professionele discretieplicht worden afgeweken.

4.4 Moet de fiscus op de hoogte gebracht worden van een overdracht (verkoop, schenking) van effecten?

Er bestaat geen enkele wettelijke plicht om de fiscus op de hoogte te brengen van de overdracht van effecten (noch in hoofde van de overdrager, noch in hoofde van de overnemer). Doch zal de fiscus in alle wettelijkheid vaak op de hoogte gesteld worden van een overdracht van effecten vb. soms onmiddellijk naar aanleiding van de akte bij registratie (bij schenking). Soms ook later vb. aangifte in de Ven.B. door koper van een vennootschap of verkoper vennootschapseffecten. De aangifte in Ven.B. is vergezeld van de jaarrekening waar deze overdracht in verwerkt moet zijn. Soms ook bij overlijden naar aanleiding van een aangifte in de successierechten door zijn erfgenamen.

Waar de fiscus niet op de hoogte werd gesteld van een overdracht is het omdat de wet niet wordt nageleefd (vb. niet opnemen van effecten in de successierechten) of omdat de wet daartoe geen verplichting voorziet (vb. natuurlijke persoon verkrijgt gedematerialiseerde effecten via bankgift meer dan 3 jaar voor overlijden).

Men kan denken dat de overheid in principe genoeg mogelijkheden heeft om op eigen kracht te achterhalen waar bepaalde effecten zich bevinden. Voor effecten op naam klopt dit inderdaad. Maar voor gedematerialiseerde effecten (zelfs indien de effecten voor Nederlandse notaris worden geschonken of mits een bankgift meer dan drie jaar voor het overlijden) de anonimiteit zoals die met effecten aan toonder gepaard gaat overgezet wordt op gedematerialiseerde effecten. Zonder fraude zal dus behalve de rechtmatige eigenaar en de effectenrekeninghouder niemand hoeven te weten wie de eigenaar van die effecten is.

4.5 Mogelijke oplossingen:

4.5.1 *Is het aanwenden van een holdingvennootschap in Luxemburg of in een belastingparadijs de aangewezen methode om de anonimiteit te bewaren?*

Het kan een methode zijn om ook in de toekomst nog anoniem effecten aan te houden zoals bv. Luxemburg of één of ander belastingparadijs. Kiest men voor een Europees land (Luxemburg) dan is het belangrijk dat men de inbreng best niet zelf doet. Dit kan men oplossen door gebruik te maken van een naamgevingsovereenkomst of een fiduciaire overeenkomst.

De Luxemburgse Holding (SPF: Société de gestion de Patrimoine Familial) wordt volledig vrijgesteld van inkomstenbelasting en vermogensbelasting en er is slechts een beperkte abonnementstaks verschuldigd. Ingevolge WIB is ook de overdracht van effecten aan een SPF in principe niet tegenwerpelijk aan zijn Belgische Administratie van directe belastingen m.a.w. dat de overdrager van effecten belast blijft op de opbrengsten ervan. De overdracht is wel tegenwerpelijk aan de ontvanger van de successierechten en de niet-tegenwerpelijkheid speelt niet ten aanzien van de rechtverkrijgenden van de overdrager.

Tweede optie in Luxemburg is de Soparfi, deze is wel onderworpen aan de Ven.B in Luxemburg, maar geniet een zeer aantrekkelijk fiscaal regime voor deelnemingen. Een dividenduitkering door een Belgische vennootschap aan de Luxemburgse Soparfi zal hier (in tegenstelling tot SPF) geen (indien de voorwaarden tot deelnemingsvrijstelling voldaan is) belasting teweegbrengen.

Kiest men voor een holdingvennootschap op één van de klassieke belastingparadijzen (Jersey, Guernsey ed....) dan moet men in de eerste plaats rekening houden met een aanmerkelijkbelangheffing (= 16,5%) op de meerwaarde. En bovendien is (idem SPF) de overdracht van effecten niet tegenwerpelijk aan de Belgische administratie voor Directe belastingen. Bijkomend moet men ervoor zorgen dat de statutaire zetel ook de werkelijke zetel van de holdingvennootschap zich op het grondgebied van het belastingparadijs bevindt!

4.5.2 *Nederlandse Stichting-Administratiekantoor*

Volgens de Nederlandse Wetgeving en in het algemeen is het aanwenden van een administratiekantoor in een land waar uitgifte van effecten aan toonder mogelijk

blijft kan een methode zijn om ook in de toekomst nog anoniem effecten aan te houden. Door gebruik te maken van zo'n kantoor kan men zijn effecten "certificeren" in anonieme effecten aan toonder. Men zal de juridische eigendom overdragen aan het kantoor en in ruil deze juridische certificaten ontvangen. Deze techniek wordt vooral gebruikt om de opvolging in familiebedrijven te regelen waarbij de ouders enerzijds bepaalde kinderen niet geschikt achten voor opvolging maar deze kinderen anderzijds ook niet financieel slechter willen behandelen dan de kinderen die wel bekwaam en/of beschouwd worden om in het familiebedrijf te stappen. Langsom dit administratiekantoor worden laatstgenoemden bestuurder in dit kantoor (eventueel samen met ouders) en bekomen zo medezeggenschap in het familiebedrijf. De certificaten worden wel gelijkmatig verdeeld over alle kinderen zodat elk kind even groot dividend uit alle winst van het familiebedrijf uitgekeerd krijgt.

Houders van certificaten aan toonder van effecten van Belgische vennootschappen kunnen in alle anonimiteit en wettelijke inkomsten (dividenden) ontvangen van een Belgische vennootschap (dmv inhouding bevrijdende RV) zonder dat er extra belasting verschuldigd is, zoals dat bij een holding ook het geval is.

5 Inkomstenbelastingen

5.1 Gevolgen afschaffing toondereffecten:

5.1.1 *Voor inkomstenbelastingen*

De fiscus kan een klaarder inzicht krijgen in het vermogen van de belastingplichtige door o.m. de verplichte omzetting van (anonieme) effecten aan toonder in (minder veel anonieme) gedematerialiseerde effecten of in (volstrekt niet meer anonieme) effecten op naam.

Hierdoor kunnen vb. ook in het verleden gepleegde onregelmatigheden boven water komen. Vb. wanneer de fiscus een vermoeden heeft dat er in het verleden meer inkomsten werden verkregen dan er werden aangegeven, inkomsten waarmee anonieme toonderstukken werden aangekocht. De fiscus heeft dan de mogelijkheid een zogenaamde "aanslag op grond van tekens en indiciën (=grond van vermoeden) te vestigen en de belastbare grondslag te verhogen.

Elk belastingplichtige kan hier het tegendeel proberen te bewijzen door aan te tonen dat de effecten verkregen zijn uit een zogenaamde "niet meer belastbare bron". De grondslag kan worden afgeweerd op basis van de geldende verjaringstermijn; m.a.w. als de belastingplichtige vb. kan aantonen dat de effecten werden aangekocht met inkomsten waarvoor de aanslagtermijn (maximaal 5 jaar - te rekenen vanaf 1 januari van het aanslagjaar) reeds verstreken is.

In dit kader is de timing van omzetting belangrijk: men kan dus wachten met de omzetting van toondereffecten tot na het verstrijken van de maximale aanslagtermijn

(zijnde; van 5jaar vanaf 1 januari v/h aanslagjaar) op de inkomsten, waarmee deze toonderstukken werden aangekocht. De Wet "Afschaffing Toondereffecten" voorziet deze omzetting (31 december 2013).

5.1.2 *Kan de fiscale regularisatie een uitweg bieden?*

De "Fiscale Amnestie", nu officieel de "Eenmalige Bevrijdende Aangifte (EBA) genoemd. Deze regeling is sinds 1 januari 2006 niet beperkt in de tijd en kent een ruim toepassingsgebied want ze geldt zowel belastingplichtigen als vennootschappen en ook wat de belastingen betreft waarvoor regularisatie nodig blijkt. Maar wel blijft deze regeling éénmalig: kan elke persoon slecht éénmaal deelnemen.

Een spaarder/belegger die fiscale overtredingen beging vb. zoals het niet aangeven van in het buitenland geïnde coupons) kan fiscale regularisatie een dubbel voordeel opleveren: er is de geheimhouding en de relatieve lage boetes waarbij de belastingplichtige zelf aangeeft hoe ver in het verleden hij wil teruggaan om zijn "fouten" recht te zetten. Om aanvaarding van de effecten te verkrijgen zal bij de financiële instelling mogelijks een attest van regularisatie vereist zijn.

Hetzelfde geldt voor familiebedrijven met KMO-aandelen. Wat betreft de dividendbelasting zullen er weinig of geen fiscale overtredingen zijn, aangezien bij uitkering van een dividend aan een voor de vennootschap anonieme aandeelhouder, de verschuldigde RV door de vennootschap zal worden ingehouden. De meeste fiscale "fouten" zijn te vinden in de successie of in de herkomst van gelden waarmee een aandelenpakket werd verkregen vb. familiale uitkoop met gelden die voorheen niet waren aangegeven). Voor deze families is de afschaffing toondereffecten niet enkel een signaal dat in de toekomst geen sprake meer kan zijn van een fiscale fout, maar ook de aanporring om het verleden van minstens de laatste 10 jaar grondig na te gaan en waar nodig of mogelijk te regulariseren.

Aangifteformulier regularisatie: www.ruling.be

5.2 **Europese Spaarrichtlijn en -fiscaliteit (belasting i/d woonstaat)**

In Europa is er vrij verkeer van kapitaal. De Europese spaarrichtlijn is van toepassing op rente die in een lidstaat wordt betaald aan inwoners uit een andere lidstaat. Ze maakt het mogelijk rentebetalingen te belasten volgens de nationale fiscale wetgeving van de lidstaat waar de gerechtigde woont.

De lidstaten wisselen daarvoor onderling informatie uit over rentebetalingen. Ze geven informatie over de identiteit van de gerechtigde en over de rentebetaling aan het land waar die gerechtigde woont. In de woonstaat van de gerechtigde worden de inkomsten dan belast. België, Luxemburg en Oostenrijk krijgen wel informatie van andere lidstaten maar geven aanvankelijk zelf (voorlopig) geen informatie door (hier geldt een tijdelijke uitzondering). In de plaats hiervan passen ze het systeem van bronheffing toe. Bij de rentebetalingen houden ze effectief 'woonstaatheffing' in.

De Europese spaarrichtlijn zorgt dus voor een Europese harmonisatie, maar uniformeert de belastingheffing op rente-inkomsten niet. Iedere lidstaat behoudt zijn nationale fiscale wetgeving. De spaarrichtlijn maakt het voor de lidstaten wel mogelijk alle renteinkomsten van hun inwoners te belasten, ongeacht in welk land ze die innen.

5.2.1 *Wanneer is de Europese spaarfiscaliteit op u van toepassing?*

Tabel: samenvatting (via ja of neen vragen)

U bent een natuurlijk persoon	Ja	Neen
U bent een inwoner van een EU-lidstaat	Ja	Neen
U ontvangt onderstaande rente	Ja	Neen
U ontvangt die rente in een andere EU-lidstaat	Ja	Neen
	De lidstaat waar U rente int; is :	
	België, Luxemburg, Oostenrijk	Andere lidstaten
Rente op zichtrekeningen	Woonstaatheffing	Geen woonstaatheffing maar informatieuitwisseling voor de rentebetalingen waarop de Europese spaarrichtlijn van toepassing is.
Rente op spaarrekeningen	Woonstaatheffing (geen vrijgestelde schrijf)	
Rente op termijnrekeningen	Woonstaatheffing	
Coupons en aangegroeide rente van: Kasbons, Certificaten, Kapitalissatie- en groeibons, klassieke obligaties, zerobons (nulcouponobligaties), converteerbare obligaties, reverse convertibles,	Woonstaatheffing behalve voor bepaalde verhandelbare schuldinstrumenten	
Coupons van beleggingsfondsen	Woonstaatheffing op geventileerde coupons (voor zover het fonds meer dan 15% van haar vermogen belegt in schuldvorderingen)	
Meerwaarde op beleggingsfondsen	Woonstaatheffing voor zover het fonds meer dan 40% van haar vermogen belegt in schuldvorderingen.	
		Geen Europese spaarfiscaliteit

Casus: praktijkvoorbeelden:

Mag de bank de dividendcoupons van toonder-aandelen v/e buitenlandse venn aanvaarden en uitbetalen? (met inhouding bevrijdende RV?)

De Wet Afschaffing Toondereffecten verbiedt met ingang van 1 januari 2008 dat buitenlandse effecten aan toonder nog fysiek afgeleverd worden in België. Deze wet bevat geen enkele bepaling die de inning in België van (dividend- of intrest)coupons van buitenlandse toondereffecten verbiedt. Het is dus naar huidig of komend

Belgisch recht niet verboden dergelijke buitenlandse toondereffecten te bezitten (of ze in zijn kluis te bewaren) en de coupons ter inning aan te bieden bij een Belgische bankinstelling. Deze zal de uitbetaling verrichten met inhouding van de Belgische RV indien de aanbieder een Belgisch rijksinwoner is, of nog indien geen vrijstelling van toepassing is.

Zo'n inning is in België niet helemaal anoniem. Zowel de richtlijnen van de CBFA (Commissie Bank en Financiën en Assurantiewezen) en afspraken tussen Belgische financiële instellingen stellen dat de inningen moeten gebeuren via een op naam van de cliënt geopende rekening. De informatie over de inning en de identiteit van de aanbieder zal dus makkelijker teruggevonden worden en gecommuniceerd kunnen worden indien de wettelijke bepalingen daartoe aanleiding geven.

Vb. in het kader van een gerechtelijk onderzoek of in geval van rechtmatige vraag van de fiscus die aanleiding geeft tot het doorbreken van het bankgeheim vb. een bankonderzoek waarbij informatie wordt gevraagd over rekeningen of verrichtingen uitgevoerd tijdens het leven van een overledene; successierechten komt in deze paper verder aan bod.

6 Successierechten

6.1 Gevolgen voor successierechten

6.1.1 *Bewaring in effectendossier:*

Vereenvoudiging beheer roerend vermogen.

Effecten onder dossier plaatsen is een eenvoudige verrichting die het beheer van uw roerend vermogen aanzienlijk vereenvoudigt. Bovendien biedt het effectendossier heel wat voordelen.

voordelen: comfort, grotere veiligheid, modernisering effectenrecht o.a. voor transacties en kostenbesparing.

Comfort

U hoeft geen coupons of dividenden meer te knippen. Ze worden immers automatisch en op de vastgelegde datum betaald op uw rekening. Het kapitaal op einddatum wordt eveneens stipt gecrediteerd. Gedaan met het manueel bijhouden van vervaldagen en coupondata's.

Veilig

Effecten onder dossier kunnen niet verloren gaan of gestolen worden. Wist U dat er jaarlijks miljoenen Euro's aan papieren effecten verloren gaan? Het vervangen van die verloren of gestolen effecten is een zware en dure procedure die meerdere jaren in beslag neemt.

Soepel

De waarde van effecten onder dossier kan op ieder moment worden geraadpleegd. Dat kan via 'Home Bank, Self Bank, Phone Bank' of via bankagentschappen. Bij fusies, ontbindingen of splitsingen die gevolgen hebben voor uw effecten, wordt U automatisch op de hoogte gehouden. Er is dus niets makkelijker dan beleggingen opvolgen die zich in een effectendossier bevinden.

Goedkoop

Besparing van taken (0,6%) en de kosten (12,5 €/effect) die verschuldigd zijn bij de levering van papieren effecten.

6.2 Koppeling nalatenschapsverzekering aan effectendossier

Aan effectendossier kunt U een nalatenschapsverzekering koppelen. Ze dekt het overlijden door ongeval van de verzekerde en garandeert een uitkering aan de begunstigde. Die uitkering bedraagt een percentage van de waarde van het effectendossier de dag voor het ongeval.

Casus: schema verzekerde waarde, min, max, premie

Verzekerde waarde van uw effectendossier	Minimaal verzekerde bedrag	Maximaal verzekerde bedrag	Jaarlijkse premie per effectendossier
25%	2.500,00 €	20.000,00 €	12,50 €
35%	25.000,00 €	90.000,00 €	62,00€
35%	90.000,00 €	125.000,00 €	114,00 €
35%	125.000,00 €	250.000,00 €	190,00 €

Dus: als U in 2007 een nalatenschapsverzekering met een verzekerde waarde van het effectendossier van 35% en een maximaal verzekerd bedrag van 90.000,00 € neemt, betaalt U voor de eerste jaar geen premie: U bespaart dus 62,00 €.

6.3 Successierechterlijke gevolgen

De verjaringstermijn inzake successierechten bedraagt 10 jaar en meestal 5 maanden na het overlijden en de Wet Afschaffing Toondereffecten geeft voor de omzetting respijt tot 31 december 2013. De omzettingstermijnen zijn als het ware opgesteld rekeninghoudend met de verjaringstermijnen uit het Wetboek Successierechten.

Voor personen die wachten om een of andere reden niet kan of niet volstaat (vb. de erflater overleed in de loop van 2004 en deze de aandelen minder dan 3 jaar zonder registratierecht had geschonken), is het aangewezen om de omzetting te laten plaatsvinden in gedematerialiseerde effecten in plaats van effecten op naam. De eigenlijke houder van deze effecten is immers veel moeilijker opspoorbaar voor de fiscus.

De belastingplichtige die door te wachten en/of om te zetten in gedematerialiseerde effecten in plaats van in effecten op naam nog niet voldoende zeker weet, kan uiteraard ook nog steeds opteren voor een fiscale regularisatie.

6.4 Kan de fiscale regularisatie voor successierechten?

Het is inderdaad zo dat de fiscale regularisatie via het Contactpunt Regularisaties ook mogelijk is m.b.t. de ontdoken successierechten. Op het ogenblik bij het openvallen van de nalatenschap, vind de regularisatie plaats tegen het normaal verschuldigde tarief verhoogd met een boete van 10% voor regularisaties vanaf 1 januari 2007, toegepast op de successietarieven momenteel van toepassing op erfenissen in rechte lijn;

Overzicht tariefschalen: regularisatie ontdoken successierechten = geen goedkope zaak!

3%	Schijf 1: < 50 000 €	Per kavel roerend of onroerend goed en per erfgenaam
9%	Schijf 2: tot 250 000 €	
27%	> 250 000 €	

13-19-37%	Regularisatieheffing
-----------	----------------------

Bij de berekening van het normale tarief van regularisatieheffing worden de reeds aangegeven kapitalen in de successieaangifte mee in aanmerking genomen voor het bepalen van de tariefschaal. Zo wordt er vermeden dat men twee keer zou profiteren van de lagere tarievenschaal voor kleinere nalatenschappen!

Geen goedkope zaak om ontdokken successierechten te regulariseren, MAAR het levert de deelnemer binnen de normale verjaringstermijn (10jaar na de uiterste datum voor successieaangifte) wel fiscale immuniteit op en dus bescherming tegen boetes die oplopen tot 2x de ontdoken rechten, als ook strafrechtelijk immuniteit binnen of buiten de fiscale verjaringstermijn!

6.5 Einde van de handgift?

Een handgift is een vormloze schenking die wordt gerealiseerd door een materiële overdracht van hand tot hand. In principe kunnen enkel lichamelijke goederen (vb. juwelen). Onlichamelijke goederen kunnen enkel geschonken worden indien zij in een waardepapier geïncorporeerd zijn. Dit laatste geldt niet voor effecten op naam en gedematerialiseerde effecten.

Met mag niet vergeten dat de Wet geleidelijk zal verlopen en niet alle toondereffecten geïncorporeerd worden. Effecten aan toonder uitgegeven door emittenten die onder een buitenlands recht ressorteren vallen buiten dit toepassingsgebied en blijven bij handgift overdraagbaar, idem dito voor certificaten aan toonder van een Nederlandse stichting-administratiekantoor dat aandelen van een Belgische vennootschap houdt.

7 Moderne vermogensplanning

7.1 Wijzen van overdracht: Bankgift - onrechtstreekse schenking - schenking met last

Het feit dat de meeste effecten niet meer materieel kunnen bestaan heeft uiteraard het gevolg dat er veel minder handgiften zullen kunnen plaatsvinden, dan in het verleden. Voor wat gedematerialiseerde effecten betreft zal de handgift zal dan ook vaak vervangen worden door een bankgift.

Gedematerialiseerde of geïmmobiliseerde effecten op naam kunnen eenvoudig worden overgedragen door een *bankgift*; dit is een loutere overschrijving van de rekening van de schenker op de rekening van de begiftigde. Een schenking die wordt gedaan louter door het verrichten van een bankoverschrijving wordt gekwalificeerd als een onrechtstreekse schenking. *Een onrechtstreekse schenking* is een openlijke schenking (er is geen veinzing, met heeft niets te verbergen) waarbij het gebruik wordt gemaakt van een andere rechtshandeling dan een schenking en waarbij de vormvereisten die met een gewone, rechtstreekse schenking principieel gepaard gaan (o.a. een notariële akte) dan ook niet van toepassing zijn.

De belangrijkste voorwaarde die aan een bankoverschrijving wordt gesteld is dat deze rechtshandeling zowel ten bewarende titel als om niet kan zijn en men dus uit de overschrijving zelf niet mag kunnen afleiden of de eigendomsoverdracht al dan niet onder bezwarende titel is gebeurt.

Als onrechtstreekse schenking kan de bankgift van effecten belastingsvrij verlopen want er geldt geen registratieverplichting. Wel zijn er successierechten verschuldigd op hetgeen werd geschonken als de schenker binnen de drie jaar na de (onrechtstreekse) schenking komt te overlijden.

7.1.1 *Verschilpunten in overdracht Schenking effecten op naam & gedematerialiseerde effecten*

Het belangrijkste verschil blijft de anonimiteit, de mogelijkheid tot middel van overdracht is een eenvoudige bankgift is steeds mogelijk bij gedematerialiseerde effecten.

Voor effecten op naam geldt enkel dat deze geïmmobiliseerd zijn cfr. KB Art.62. In de huidige wetgeving geldt voor een bankgift van gedematerialiseerde effecten met voorbehoud van vruchtgebruik niet tot verschuldigheid van successierechten bij het overlijden van de schenker. Een bankgift met voorbehoud vruchtgebruik van geïmmobiliseerde effecten op naam wel tot verschuldigheid van successierechten.

7.2 Wat bij een aandeelhoudersregister?

Een loutere overschrijving in het Register der Aandeelhouders is geen onrechtstreekse schenking. Voor een schenking van aandelen op naam moet men de vormvereisten van Art. 931 van het Burgerlijk Wb (idem notariële akte) naleven, anders is deze schenking nietig. De schenker kan deze schenking gedurende zijn leven dus vernietigen (wat niet mogelijk is bij een geldige schenking!).

Na overlijden van de schenker kan de nietigheid enkel door de belanghebbenden (niet de fiscus) gevorderd worden (binnen periode van 10jaar) enkel successierechten verschuldigd zullen zijn (als de schenker overlijdt binnen de 3 jaar na inschrijving in het Aandeelhoudersregister). Opgelet: het risico bestaat hier wel dat een misnoegde erfgenaam de schenking kan laten vernietigen vb. omdat hij zijn deel niet heeft gekregen. Dan komen de aandelen op naam WEL in de nalatenschap van de schenker en zullen daarop WEL successierechten verschuldigd zijn.

Indien men aandelen op naam successievrij wil overdragen in een Register, moet men erop waken dat alle potentiële erfgenamen precies evenveel aandelen verkrijgen zodat bij hen de stimulans om ze te vernietigen wordt weggenomen.

De opname van een voorbehoud van vruchtgebruik is af te raden, daar de fiscus er dan voor de heffing van successierechten er mag vanuit gaan dat de aandelen zich voor de volle eigendom in de nalatenschap (van de schenker) bevinden! ***Een last*** tot afstand van de vruchten kan men dan weer wel opnemen.

7.3 0-% tarief voor familiebedrijven

Op grond van Art. 60bis Wb. Successierechten VI. Gewest kunnen aandelen in "familiale" vennootschappen immers onder bepaalde voorwaarden tegen 0-% successierechten verwerven. De belangrijkste voorwaarden zijn de tewerkstellingsvoorwaarde en participatievoorwaarden.

De participatievoorwaarden is dat gedurende 3 jaar voor het overlijden minimaal 50% van de aandelen ononderbroken in het bezit moeten zijn geweest van de overledene en/of zijn echtgeno(o)t(e) of andere familieleden en gedurende 5 jaar na het overlijden geen uitkering of terugbetaling van het kapitaal mag worden gedaan.

De tewerkstellingsvoorwaarde houdt enerzijds in dat gedurende drie jaar voor het overlijden minimaal 5 werknemers (voltijdse eenheden), dus drie voltijdse en vier halftijdse arbeidskrachten volstaan). Indien het er minder zijn, dan is een proportionele vermindering van de vrijstelling van toepassing (dit is 20% per werknemer). Anderzijds mag gedurende vijf jaar na het overlijden het voortschrijdend gemiddelde van het aantal werknemers (voltijdse) niet minder bedragen dan de helft van het aantal werknemers op datum van het overlijden, en moeten er op het einde van de vijfjarige periode minimum evenveel werknemers tewerkgesteld zijn als op het ogenblik van overlijden.

7.3.1 Een verdoken parel in onze wetgeving voor alle Vlaamse Ondernemers!

Vele zien zich afgeschrikt door de voorwaarden opgelegd na het overlijden (zoals hierboven werd geschreven), als men zich op voorhand goed organiseert is dit geen probleem (vb. vooral niet bij holdingvennootschappen). Wanneer kinderen nog te jong zijn om al tot een schenking over te gaan, of bij gebrek aan erfgenamen in de rechte lijn die het bedrijf kunnen verder zetten, de erflaters kunnen dan de aandelen belastingvrij aan de langstlevende toekennen en later middels een authentiek testament de aandelen aan een Belgische inrichting onderbrengen, op voorwaarde dat het bedrijf verder bloeit en groeit (ook voor kinderloze ouders).

Ook een goed huwelijkscontract (door gebruik te maken van een keuzebeding en deze wetgeving) laat toe dat ook alle andere goederen van de huwelijksgemeenschap en de aandelen van en/of de vorderingen op de familiale vennootschap in de helft van de overleden echtgenoot vallen. Op de laatste goederen zal (volgens Art. 60bis Wb. Successie) geen effectieve belasting verschuldigd zijn, zodat het totale vermogen mogelijks belastingvrij bij het eerste overlijden kan vererft worden.

Ook voor buitenlanders met allerhande buitenlandse vennootschappen die zich in Vlaanderen gevestigd hebben, en zij in hun topholding aan de tewerkstellingsvoorwaarde voldoen, zij hun ganse internationale groep mogelijks belastingvrij vererven, zelfs zonder dat zij tijdens leven de aandelen van de holding al aan de volgende generatie moeten overdragen. **Van een verdoken parel in onze wetgeving gesproken!**

7.4 Een notaris nuttig of niet?

7.4.1 Voordeel Belgische notaris?

Sinds de verlaging van schenkingsrechten voor roerende goederen in het Vl.Gewest 3% (in rechtlijn, tussen echtgenoten, en wettelijk of minstens één jaar samenwonenden) of tot 7% (alle andere tussenpersonen) lijkt het een goede reden te zijn om effecten via een Belgische notaris via notariële akte te schenken.

7.4.1.1 Opschortende voorwaarde leidt tot successierechten

Als men voortaan effecten wegschenkt zal tegelijk bepaald worden dat de overdracht van deze goederen pas plaatsvindt op het moment van overlijden van de erflater, men geen schenkingrechten verschuldigd is maar wel (veel hogere) successierechten.

7.4.1.2 Schenkingen verricht bij Nederlandse notariële akte

De registratie en betaling van schenkingsrechten is niet verplicht voor Nederlandse notariële akten, handgiften en onrechtstreekse schenkingen, terwijl dit op grond van Art. 19,1° Wb. Registratierechten wel zo is voor schenkingen voor Belgische notariële akten.

Algemeen kan men stellen dat indien het om een eenvoudige schenking gaat, dan een bankgift de beste methode van schenking is. De Registratie is een afzonderlijk punt en staat los van deze methode. De Registratie is een medische vraag: hoelang denkt U dat de schenker nog drie jaar blijft leven.

Een meer ingewikkelde schenking met veel voorwaarden (zoals voorbehoud van vruchtgebruik) dan wordt beter geschonken met notariële akte. De vraag naar een Belgische of buitenlandse notaris is opnieuw een medische vraag: met name of de schenker na de schenking nog drie jaar blijft leven.

8 Eindconclusie

8.1 Werkelijk doel achter de afschaffing van toondereffecten?

In dit voorwoord werd al verwezen naar de doelstellingen die de wetgever voor ogen had bij het opstellen van de Wet Afschaffing Toondereffecten. Vooral de bestrijding van georganiseerde misdaad en witwas van financiële opbrengsten en fiscale fraude waartoe de anonimiteit van de effecten aan toonder aanleiding gaf. In de pers en belastingplichtigen werd vooral de fiscale doelstelling onthouden en dat overheid alles van haar burgers te weten zou komen, om nadien te belasten.

De aanleiding is te zoeken bij de EBA, de fiscale amnestie die eind 2004 ten einde liep ontstond de wens in sommige politiek en praktijkmiddens om deze te verlengen. Politiek is dit niet haalbaar gebleken en kwam er (mede door begrotingsoverwegingen) een nieuwe regeling uit de bus: fiscale regularisatie genoemd, zoals besproken in deze paper. Zoals besproken is in de wet geen enkele fiscale bepaling te vinden, maar omdat zij het (anonieme) gebruik van toondertitels (in België) onmogelijk maakt inderdaad nogal wat fiscale implicaties.

De oorzaak van afschaffing is geen louter Belgische zaak. In vele andere landen bestaat er een verbod op, want in vele rechtstelsels wordt zelfs bij gebruik van toonderstukken, een legale overdracht bij wijze van verkoop of schenking, slechts mogelijk gemaakt via tussenkomst van een notaris of een vorm van (half-)publieke registratie. De verschillende organisaties: OESO (opgerichte financiële werkgroep tegen het witwassen van geld) en de CBFA (Commissie voor Bank en Financiënwezen) werden via dergelijke richtlijnen in de Belgische bankpraktijk geïntroduceerd.

Deze richtlijnen vormen een prudentiële controle (=gedragscode) dat op termijn de identiteit van aandeelhouders van familiebedrijven zal moeten bekend zijn bij financiële instellingen waarmee de ondernemingen zaken willen doen.

Vandaar, naar aanleiding van dematerialisatie van aandelen, waarbij de identiteit van de aandeelhouders eveneens bij de financiële instelling bekend is, maar NIET noodzakelijk bij de vennootschap zelf, de fiscus of derden is een kleine stap. De

“Wet Afschaffing Toondereffecten” is in die zin een kind van haar tijd, los van alle deels mogelijkts terechte, deels paniekerige bedenkingen daarover.

8.2 Afschaffing: de voorloper v/d vermogensbelasting?

Al meer dan 20 jaar bestaat de combinatie van bancaire discretieplicht, bevrijdende roerende voorheffing, afwezigheid van meerwaardebelasting en belastingvrije overdracht. In België heerst een vrij stabiele omgeving m.b.t. sparen, beleggen en vermogensbeheer en -organisatie.

Steeds wanneer een maatregel met enige fiscale impact wordt ingevoerd, is de reactie van het Belgische publiek er een van wantrouwen en wordt er door commentatoren onmiddellijk verwezen naar de vorming van een vermogenskadaster met invoering van een algemene vermogensbelasting als ultieme doel van de wet. Ongetwijfeld heeft de Belgische overheid in het verleden mogelijks (te) weinig moeite gedaan om dergelijke reacties van wantrouwen op een geloofwaardige manier te weerleggen. Dit wantrouwen blijkt niet echt uit de feiten wanneer het niet gaat om het ondernemingsklimaat of de last op arbeid, maar wel om het beheer van een reeds opgebouwd vermogen.

De vaststelling dat het Belgische pensioenprobleem dringend onderhanden genomen moet worden, versterkt het vermoeden van een verborgen agenda vanwege de overheid.

8.2.1 Leidt een legaal en transparant beheer automatisch naar vermogensbelasting?

Sinds geruime tijd bestaat in de ons omringende landen vb. Frankrijk en Nederland, Zwitserland (en tot voor kort Luxemburg) een geringe vermogensbelasting (vooral na afrek van de zware kosten van controle en inning).

Uit recente vergelijkende studies blijkt dat in België de inkomensongelijkheid bijna de helft (46%) genivelleerd te worden en heeft België dus de laagste inkomensongelijkheid uit de vergeleken landen. Het grootste hervedelend effect lijkt inderdaad te komen uit sociale uitkeringen en progressieve inkomstenbelastingen.

8.2.2 Bekeken vanuit het oogpunt vanuit fiscaal recht

De belastingplichtige ontsnapt vrij eenvoudig aan vermogensbelasting van zodra het fiscaal rijksinwonerschap van België kan worden opgeheven. Op vak van inkomsten uit vermogen of kapitaal zijn de opeenvolgende Belgische regeringen altijd al voorstander geweest van de Europese Spaarrichtlijn (zoals in deze paper verwerkt is) waardoor tot een betere inning kon gekomen worden van de bestaande roerende voorheffing of belasting op inkomsten uit roerende vermogen. Het is economisch verantwoord dat de roerende voorheffing op defensieve spaarinkomsten (15%) en op dividenden (25%) in de loop der volgende jaren naar elkaar toegroeien en stabiliseren op een niveau van (20%). Er lijken er afspraken te worden gemaakt (tussen arbeid en kapitaal) dat er geen financiële inspanningen moeten worden gevraagd aan vermogenden.

8.2.3 Impact op verdwijnen van toondereffecten

In geval van gedematerialiseerde effecten blijft de bancaire discretieplicht bestaan. Wel zijn de financiële instellingen verplicht de economische rechthebbenden te identificeren van hun cliënten-rechtspersonen, maar de omzetting van toonder in gedematerialiseerde zal geen bijkomende informatie aan het systeem brengen. Bijgevolg is een wettelijke vermogensbelasting quasi onmogelijk zonder vergaande doorbraak van het bankgeheim en daarbij horende spontane georganiseerde informatieverplichting door banken aan overheid.

Voor een volkomen vermogensbelasting is een regelmatige herevaluatie van het volledige vermogen nodig. Een volkomen vermogensbelasting is maar rechtmatig indien zij kan geheven worden op een vermogenssituatie die naar waardering toe actueel of accuraat is, wat momenteel nog niet zo is.

Controleerbare discretie, behoud van sporen is nu het grote thema geworden. Allerlei richtlijnen van "corporate governance" (=ondernemingsbestuur) zijn niet meer dan een uiting, maar in "private governance" (=privé-persoon) blijft in de private sfeer een groot verschil: omwille van hun maatschappelijke functie worden ondernemingen en vennootschappen ertoe gedwongen deze transparantie te etaleren. Bij vermogende particulieren zal de transparantie binnenskamers kunnen worden voorbereid maar zal de transparantie moeten worden gegeven wanneer een gezags- of controlerende instantie daar om vraagt: dit werpt een andere kijk op de afschaffing van effecten aan toonder.

In het verleden, overgang die in de jaren '70 op gang kwam, en in de jaren '90 haar volle uitwerking kende, de geleidelijke overgang van ons betalingssysteem: cash geld/chartaal naar giraal geld niet geleid heeft tot de invoering van een vermogensbelasting in België.

In de mate dat toondereffecten omgezet worden in gedematerialiseerde effecten hoeft deze "giralisering" (= op rekening) van het effectenbeheer evenmin een aanleiding daartoe zijn.